

CHRISTO AUXILIANTE!

TRIGA QVÆSTIONUM
MISCELLANE-
ARUM;

Qvam.

Cum consensu Ampl. FACULT: PHIL.
in Regiâ ad Auram Academâ,

SUB MODERATIONE

Admodum Reverendi & Excellentiss. VIRI,
DN. M. PETRI LAURBECHII,
Poëseos Prof. Celeberrimi, & Pastoris
in Lundo gravissimi, Præceptoris
ac Promotoris sui semper co-
lendi;

Exercitii Gratia,

Publ: doctorum examini modestè submittit

CAROLUS PETRÆUS, *Hæc*

Ad diem 9. Junii Anni 1686.

Impr. apud JOH. L. WALLIUM, A.T.

CHRISTIANA
TRINITY COLLEGE
MISCELLANEOUS
ARM

COLLEGE OF CHRISTIANITY
PRINTING AND PUBLISHING

SUBSCRIPTION

Dr. Mrs. PETRI HUBERCHI
Secundus Pro Catechismi & Primitivis
in Theodozianis Institutionis
Accommodatis letitiae

Explanatio

CATECHIS PETRICHES
etiam. admodum modicis pecunias

impedit. John WALTERS A.T.

Præfatio ad Lectorem

Onsilio eorum, quorum interest, & svalu, L: H: hæ primitia ingenii mei qualescunque in lucem producent; non tamen ita censendæ, quasi primus sim, qui hæc ventilaverim (cum nihil sub solenovum; Sic & nihil nunc dicitur, quod dictum non sit prius) sed selectiores quosdam Auctores pervolvendo, quorum quoque suffragio fultus, nè vacuas ex interrupo studiorum meorum cursu ceras reportarem, brevem hunc discursum publici juris feci. Idcirco L: R: favoris tui aurâ adesto, & omnia in meliorem partem interpretare; si minus, scias quod bonis placere, malis displicere,
mihi

mibi laus magna est. Non tamen dif-
ficilis, Te benevolentia Tuâ Tibi ipsi
laudum cumulum à me coacervatu-
rum, Tuisque alumnis ad ulteriora
exercitia calcar additurum, verum &
me hoc ipso Tibi omnium officio-
rum generibus addictissimum, vitâ co-
mite, permaneturum. Ultimum est, quod
opto, absit a te Momus a me suspicio.

Vale,

A: & RESP.

QVÆSTIO I.

Quid causa, cur magnorum hujus temporis virorum, non quanta prisca-
scorum æstimatio ac fama sit?

eguntur historiæ, prostant exempla, fama omnium ora circumvolitat, veterum temporum Magnatibus, quām nostri ævi, semper tributum fuisse plus famæ ac æstimationis. Idem suo tempore Tacitus 2.88.5. anxiè que-
rebatur, cum Arminius Cheruscorum Princeps, Romanorum terror, liber-
tatis Germaniæ (illo tempore) vindex acerrimus, non eam, quam mereba-
tur, quamq; postea fuit adeptus, no-
minis celebritatem vivus obtineret, his-
ce verbis: *culta confertur in illud commune
civitatibus parvū magnisq; vitium, quod
vetera extollere, præsentium incuriosi, consue-
vimus.* Similiter sub finem rerum Hun-

A. garica-

garicarum , Antonius Bonfinius 4:8.
Matthiam Corvinum, suo seculo Re-
gum decus illustrissimum, eandem for-
tis humanæ malignitatem expertum
fuisse, gemebundus deplorat. Verūm ut
*unquam etas multa laus & artium poste-
ris imitanda tulerat*: Tacit:3:55: 5. sic &
quosdam deprehendimus, qui οὐχέρο-
ντες laudibus expresserint, ut Nestorem
Michael Palatinus, Paulus Chius Aja-
cem, Blasius Herculem &c. Attestante
Bonfinio 4:2. Plinius Trajanum, Cicero
Milonem, & Dejotarum, & Justus Lipsi⁹
& Seneca Ciceronem. Sed erant hi
omnes præ cæteris admirandi heroës,
eoq̄ laudum suarum invenere scripto-
res. Existant jam alii cum quoquam
veterum comparandi? mirandi anfam
suppeditat, quū fiat , quòd nostrorum
adeo simus incuriosi , nec pro merito
nostros coætaneos æstimemus! Hunc
morbum Cornelius Gallus Senectuti
adtribuit: *Laudemus prateritos annos, pra-
fentes despiciamus, inquiens. Sumus ὑπέρο-
χαι τῶν εἰωθότων, contemptores eorum,*
quæ

quæ ob oculos versantur, ut est apud Thucydidem lib: 3. Hujus pestis (verè pestis) duplicem causam, unam ~~recti ignorantiā~~, alteram ~~nvidiā~~ hisce verbis Agricola C: 1:1: proponit: Clororum virorum facta moresq; posteris tradere, antiquius usitatum, nè nostris qvidem temporibus, qvamqvam incuriosa suorum ætas, omisit, quoties magna ac nobilis virtus vicit ac supergressa est ~~ignorantiā recti, & nvidiā~~. Sæpe enim fit, quæd pauci sint, qui virtutem justâ lance pensitare norint, tantum externam formam spectabilem, superbum comitatum, ambitionem pompam, fortunam, & similia summis laudibus evehunt. Unde Sveticum proverbium, nostro etiam tempore usitatum, nec minimum hujus morbi stabilimentum: *Såsom en är klädd så blir en vådd.* Exemplum nobis Rex Spartanorum Agesilaus præbet, cum senex in Ægyptum iret, quia & claudus erat, & brevis staturæ, & vili pallio, par gregalibus, & nec aspectu veren-

dus, expectationem illam summæ virtutis, quam apud Ægyptios obtinuit, adventus præsentiaq; pene omnem sustulit; nec tantum à vulgo (cui Imperatores formâ insignes, ac decore corporis comparare mos est, Tacit. H. 5: 17: 5:) ludibrio habitus, sed etiam ab ipso Thaco Rege hujusmodi scommate laceffitus fuit: *parturit mons, Jupiter auerem metuit, at ille perperit murem;* scilicet quærebat, non interpretabatur famam. Hunc verò Ducem se mox exhibuisse, non murem sed leonem, non parem sed majorem famâ: Plutarch. memorat in Agesil: C. 66: Athenæus in deipnosophistis 144. Taceo exempla patria, Gustavos, Carolos, æternitatis memoria dignissimos, ut planè cum aliis nonnullis famâ incomparabiles, quæ cunctorum memoriis infixa existimo. Altera fastidii hujus causa, eaque præcipua, *Invidia* est ac livor, ut ait Ovidius 1: 13: 19: pascitur in vivis, post fata quiescit: Tunc sius ex merito quemque tuetur honos: & suum

suum cuiq̄ decus posteritas rependit;
inquit Cremutius apud Tacit: 4: 35: 3:
Hoc Martialis declarat exemplo, E-
pig: 5: 10: *esse quid dicam, vivu quod fama*
negatur, & sua quod rarus tempora lector a-
mar? Hi sunt *invidia* nimirum regula;
mores præferat antiquos semper ut il-
la novis. Sic veterem ingratii Pom-
peji quærimus umbram, & lau-
dant Catuli Julia temp̄la fenes. En-
nius electus, salvotibi Roma Marone;
& sua miserunt secula mæonidem. Et
hujus despiciētiæ exempla domeſtīca
lubens prætereo. In oratione de co-
ronâ aſſerit Demosthenes: *viventibus o-*
m̄ibus ſuēſt quadam major aut minor invi-
dia: mortuum verò nec hōſtium quidem ul-
lus præterea odiſſit. Tam magna interdum
& nobilis est virtus, ut illos, quos no-
minavi, bonæ famæ obices, omnino
vincat ac ſupergrediatur. Exemplum
apud Senec: de Tranquill: 1:4.5:& Plut.
in Moralibus. *Quā maſmodum ſol, ſi ver-*
eſt noſtro immineat, aut preſſam tollet um-
bram, aut minutam reddit, & invaleſcens

explicansve se flamme fumum discutit; sic
ingens gloria excusat invidiam. Hi fa-
mam merentur; sed fortunatæ classis
homines, eorumque memoriam, cum
Adonidis hortis non inscitè compara-
veris, quod Platonem de plerisque
pronunciasse Stobæus refert. Nam
si fieret, ut quis Principum vitas, mo-
res, virtutes, æternitati, ipso vivente,
consecraret, rudimenta faltem esse vi-
derentur, quia hoc statim ostentationis
adulationisque titulum mereri haud pau-
ci sibi persuasum haberent. Tantum in oc-
culto viris magis fama sita est: Cic. in fi-
ne ad Qvint: fratrem. Et Romanorum
fere sapientissimus Senec: Ep. I. 92I:
Null. virtus latet: & latuisse non ipsius dam-
num est. Venies qui conditam, & secui sui
maliquitate compressam, dies publicet. PAU-
CIS NATUS EST, QUI POPULUM ÆTATIS
SUÆ COGITAT: multo annorum millo, mul-
ta populorum supervenient: ad illa respice,
itaque non dum placet, qui citio placet, multo-
que firmior firma, qua vires à tempore capit:
Horat: C: I. 12. 45. Crescit occulto velut
arbor auro.

QVÆST.

QVÆSTIO II.

Qvare Patria præ alius terris gratissima.

Olim in hoc negotio laborasse Poëtam, cum in hæc verba erumpit : *nescio quā natale solum dulcedine cunctos Dueit, & immemores nec sinit esse sui,* patet. Et Homericus ex Odyssea in initio: *ώς οὐδεὶς γλύκιόν της πατρίδος, dulcis ut nibil est patria;* Et Euripides ex Orest: act: 2. *ἀναγκαῖως ἔχει πατρίδος ἐρῆν ἄποκτας, imperat necessitas omare Patriam cunctos.* Jam invicti hujus argumenti efficientem, & affectus originem investigare licet. Meo calculo, cum aliis, *naturæ amor*, non secus ac *confusio*, causæ erunt. Etenim si cuncta, quæ terras colunt, vel vastum inhabitant oceanum, vel quæ aér elevat, & omne genus etiam ferarum, sua amare cubicula, agnoscere aves suos nidos, pisces in magnâ aquarum abyssō certâ ejus parte frui & gaudere , pro certo constat; asserendum etiam, non

solum consuetudinem, sed naturalem,
& a Deo T:O. M: ad sua loca inditam
inclinationem (quem amorem puto)
necessariam causam esse. Verum qui-
dem est, in brutis fere utramque pa-
ginam, consuetudinem implere. Sed
cum de homine, qui ratione utitur, ser-
uo sit, accuratori opus erit judicio.
Matthias Berneggerus, *morem* causam
asserit: sed pace tanti viri, sufficiens
vix mihi videtur esse. Nam cum di-
cit, *Patria est ubiunque bene est*, usu
invaluit proverbium; est hic meta-
phorica locutio, etenim & *naturæ a-*
mor ad hoc impellit homines, quod na-
tale suum solum amore prosequantur,
non id solus *mor* efficit. Sic qui exoti-
cas felix colitoras, nullojucundiori ex-
emplo quam Patriæ, statum æquipa-
rare potest suum. Qui fieret, cur re-
miniscatur Patriæ, nisi arcanum na-
turæ vinculum eo obligaret illum!
Quomodo apellet Patriam, ubi bene est;
nisi Lex naturæ exposceret? nemo tam
erit mente ferox, qui etsi natus fuerit
in

in Lapponiâ, genitus inter syrtes & scopulos, formatus in loco obscenissimo, & fortuna illum in Palæstinam, terrarum plagam amænissimam , venti pennis, quamvis etiam curru Eliæ, & ad Regale solium eveheret; Patriæ suæ certè recordaretur tamen, idque haud à solo more, sed & ab amore fiat, necessum est. Posset quidem hic objici: Si à naturæ jussu promanat hic affectus, qui fit cur non æqualiter tangat omnes? nam nobilibus, divitibus sæpe amor patriæ levis, cum peregrinationis periculo se ultro immergant: At respondemus, non hoc concludere, amorem in Patriam minorem esse, qvamvis mundum videre cupiant; sed majorem, quia ideo student, laborant, ad illam omnia dicta facta dirigunt metam, quò Patriæ grati, memoresque esse possint. Adhuc *naturalia sunt immutabilia*, teste Arist: Lib: 2. C. i: at qvi amorem patriæ sæpe levis causa vel minuit, vel omnino tollit: Patet responsio, non per se , sed per accidens

hoc fieri , & quæ per accidens fiunt
rarò fiunt. Nemini Patria ingrata,
nisi sua ipsius peccata illam fœtidam
fecere. Nec adeo strictè affirmamus,
Patriam sic aliis esse dulciorē terris,
ut nemo vel limites possit transfilire
suos. Sed Christi veriverbio aucto-
ritatem tribuimus, quod sic sonat: sal-
lan bligr en Prophet achtat vthi sit
egit land. Et Hugonis de Sancto vi-
ctore Presbyteri sententiæ didascalicæ
Lib. 3: 6. 2. consentimus, *Delicatus est*
aahuc, cui Patria dulcis est: Fortis autem
jam, cui omnes solum Patria est: Perfectus ve-
rò, cui mundus exilium est.

QVÆSTIO III.

*Quare Romani lingvam suam tanto
studio propagarint?*

Ab hac qvæstione oritur nova , &
imprimis examinanda: *An Roma-
ni suam propagarint lingvam?* Id in
propatulo tamen cuique esse, qui Hi-
storia-

rum Romanarum haud rудis est, asse-
rere minimè dubitarim. Enimvero
Aureæ ætatis & Claris: Scriptor Li-
vius: 40: 42: 10: ad annum ab urbe
conditâ 470: refert; Cumanis, Osco
populo Italæ, petentibus à Romanis
permisum esse, ut Publicè, id est, in
scriptis decretisque latinè loquerentur.
Ex quo patet, etiam tunc post Puni-
cabella, satis aucto iam Romano impe-
rio, lingvam haud valde auctam, &
non nisi beneficii loco finitimis con-
cessam. Postea diu coercita, velut
rupto obice se latius effudit, cum spar-
sis per varias gentes coloniis, tum e-
tiam auctu Civitatis, quam non solum
vicinis gentibus, sed etiam longè dissitis
Romani communicarunt; quo Civita-
tes iure frui, sine notitia lingvæ, ne-
mo commodè, poterat. Ex quo factum,
ut illius ignorantia non solum dedecori,
sed, ut in vita Claudi tradit Suetonius, o-
mnes fere homines ævo suo ei ulos:
Quod Plut: in QQ. Platonicis affirmare
nullus

nullus hæsitat. De Gallis ac Britan-
nis idem colligitur ex illâ Juvenal:fa-
ty: i: Gallia causidicos docuit facunda
Britannos: ubi Poëta, etsi risu satyri-
co, subjicit, ipsam adeo terrarum ul-
timam Thulen , de conducendo iam
Rhetore cogitare. De Pannoniis Vell:
Paterc: 2. 110. 7. in omnibus Pannoniis,
non disciplinæ tantum, sed lingvæ quo-
que notitia Romanæ. De Africanis si-
mile Augustinus , Cyprianus, in ora-
tionibus suis ad populum latinè ha-
bitis , confirmant. De Hisp. Strabo.
Lib.3. geogra: *qui ad Baetim colunt planè conversi iam in Romanos ritus, adeo ut nec sermonis sui patrii meminerint.* De borealibus plagiis nihil
dico, nam ipsa loquitur experientia.
Nunc causam, ob quam tanto studio
Romani lingvam suam provexerint,
investigare juvabit. Et prima quidem
atque præcipua causa videtur, ut hâc
ratione imperium proferrent & stabi-
lirent suum. Sertorius quâdam artead
omnia callidissimus, singulari in Roma-
nâ pro-

nâ propagandâ linguâ usus est, uti patet ex Plut: in Sertorio C. 22: Id etiam Augustinus de Civitate Dei indicat 19. 7: *Data est opera, ut Civitas imperiosa, non solum jugum. verum etiam linguam suam domitis gentibus, per pacem societatis imponeret:* & Plin. expresse in histor. natural Lib. 7: *efficit loquendi varietas, ut externus alieni non sit hominis vice.* Idem in Italiæ laudibus : 3.5.3. hisce verbis: *Terra omnium terrarum alumna, eadem ac parens, numine Deum electas, quæ Cœlum ipsum clarieret, sparsa congregaret imperia, ritusque molliret, & tot populorum discordes ferasq; lingvas sermonis commercio contraheret ad colloquia, & humantatem homini daret, breviterque una cunctarum gentium in toto orbe Patria fieret.* Altera instituti hujus ratio, ea-

tio, eaquie à priòri emanans, auxilia-
tricesque ei manus præbens, ut domi-
ta quæque lingua domitrici affurge-
ret, atque ita Romani nominis maje-
stas assereretur. Quam causam ele-
ganter latéque Val. Max. 22. hisce ver-
bis exponit: *Magistratus trijet quan-*
topere suam Populique Romani Muje-
statiem retinentes se gesserint, binc co-
gnosci potest: quod inter cetera obti-
nendæ gravitatis indicia, illud quoque
cum magnâ perseverantiâ custodiebant,
nè Gracis usquam nisi latimè responsa
darent. Nec deerant illis doctrina
studia, sed nullâ non in re pallium to-
gæ subjici debere arbitrabantur: indi-
gnum esse existimantes, illecebris &
svavitate literarum imperii pondus &
auctoritatem dominari Cic: in hac
re lucidissimum est exemplum, cum à
Q. Metello, quod in senatu Syracusa-
no illâ lingvâ verba fecisset, repre-
hensus,

bensus, quod quidem apud Gracos græce locutus esset; id enim fieri nullo modo posse. Tiberius in Senatu à Græca lingua (in qua alias promptus) abstinuit, teste Svetonio, in vita ejus cap.

17. Possent complura adduci exempla; sed quid opus verbis, ubi rerum testimonia adsunt: nostræ Scholæ, nostræ Academiæ, nostræ Curiæ, & nostræ etiam fœminæ (præsertim quibusdam in locis) eâ mirum in modum ornatæ, imbutæque sunt.

ADDITAMENTA

- I. Metaphysica est ancilla Theologie.
- II. Bruta omni carent ratione.
- III. Natura physica non est spiritus.
- IV. Adamus fuit primus inventor literarum.
- V. Totum est maior suâ parte.

VI. Ens

- VI. Ens non est equivocum ad substantiam
et accidentem.
- VII. Deus potest per absolutam potentiam in
sphaera naturae contradictoria Aristotelica.
- VIII. Multa videntur absolute dicta, qua
tamen comparatè sunt intelligenda. Sed.
- IX. Quæ comparatè dicuntur, non sunt ex
tendenda ultra terminos comparationis.
- X. Terra non est frigidior aquæ.
- XI. Ignis elementaris supra ærem sub con
cavo luna non existit.
- XII. Theorica est scientia prorsus necessa
ria.

D E O L A U S H O N O R E T G L O R I A
in nunquam terminanda secula.

Ab d^r 23 Iulij
1734